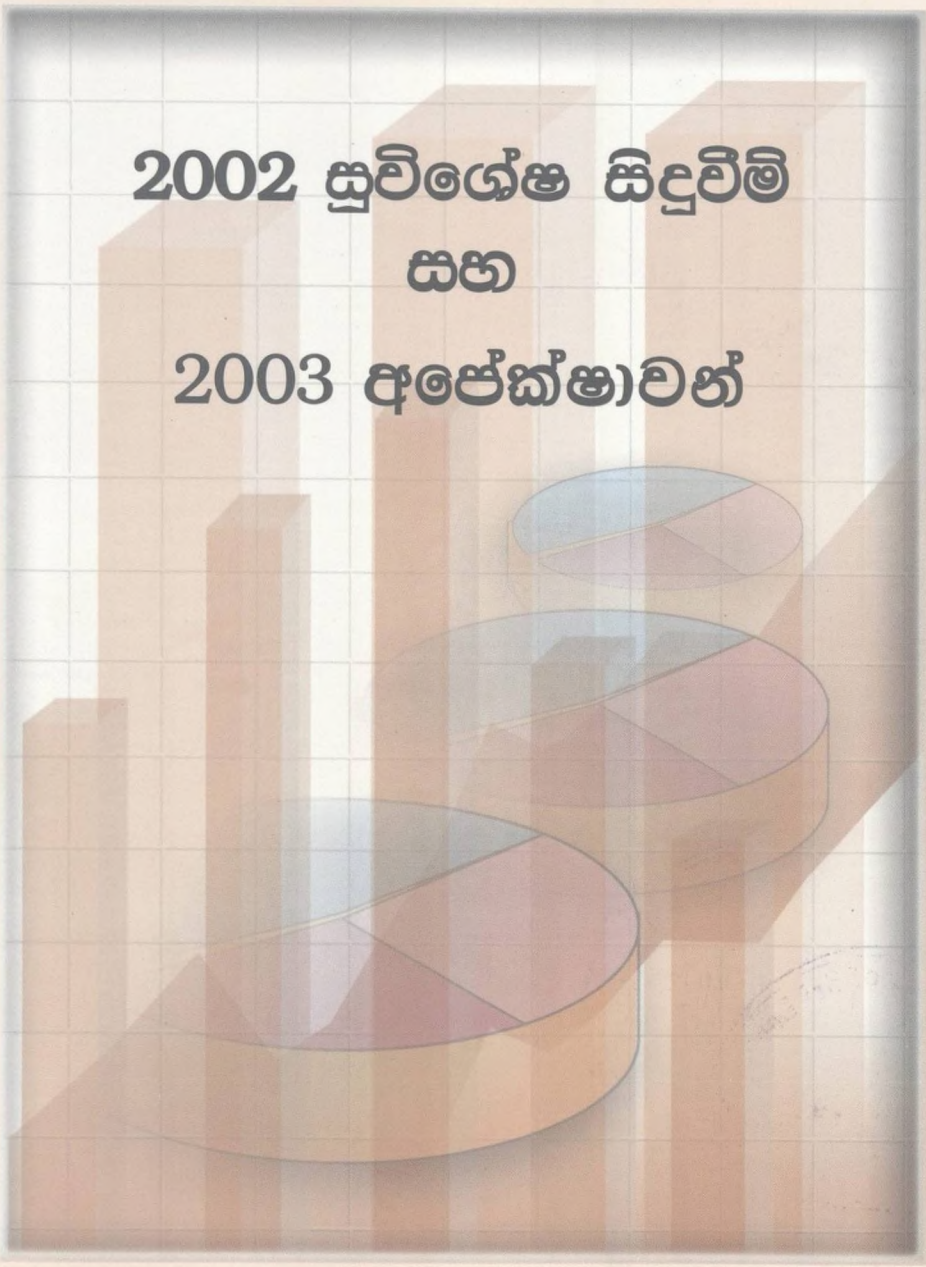

මෑත කාලීන ආර්ථික ප්‍රවණතා

**2002 සුවිශේෂ සිදුවීම්
සහ
2003 අපේක්ෂාවන්**

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
2002 නොවැම්බර්

මහ කාලීන ආර්ථික පුවතනා

2002 සුවිශේෂ සිදුවීම්

සහ

2003 අපේක්ෂාවන්

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

2002 නොවැම්බර්

පටුන

පිටුව

	මූලික ආර්ථික දර්ශක	
1.	හැඳින්වීම	1
2.	නිෂ්පාදනය සහ ආර්ථික වර්ධනය	15
3.	සමස්ථ ඉල්ලුම සහ ඉතුරුම්	18
4.	මිල සහ වැටුප්	20
5.	ගුණ වෙළඳපොල	24
6.	කෘෂිකර්මය	28
7.	කර්මාන්ත	33
8.	යටිතල පහසුකම් සහ සේවා	44
9.	රාජ්‍ය මූල්‍ය	54
10.	විදේශීය වෙළඳම සහ සංචාරක කර්මාන්තය	63
11.	ගෙවුම් තුලනය සහ විනිමය අනුපාත	70
12.	මුදල්, ණය සහ පොලි අනුපාතික	76
1 වැනි සංඛ්‍යා සටහන:	පවත්නා සාධක වියදම් මිල අනුව දේශීය නිෂ්පාදනය	87
2 වැනි සංඛ්‍යා සටහන:	ස්ථාවර (1996) සාධක වියදම් මිල අනුව දළ දේශීය නිෂ්පාදනය	88
3 වැනි සංඛ්‍යා සටහන:	පවත්නා වෙළඳ මිල අනුව දළ ජාතික වියදම්	89
4 වැනි සංඛ්‍යා සටහන:	කොළඹ පාරිභෝගිකයන්ගේ මිල දර්ශකය සහ කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය	90
5 වැනි සංඛ්‍යා සටහන:	ප්‍රධාන කෘෂිකාර්මික බෝගවල උපහති	91
6 වැනි සංඛ්‍යා සටහන:	කාර්මික නිෂ්පාදන වටිනාකම	92
7 වැනි සංඛ්‍යා සටහන:	ශ්‍රී ලංකා ගෙවුම් තුලනය	93
8 වැනි සංඛ්‍යා සටහන:	විනිමය අනුපාතිකයන්හි වෙනස්වීම්	94
9 වැනි සංඛ්‍යා සටහන:	රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතුපිළිබඳ සම්පිණ්ඩනය	95
10 වැනි සංඛ්‍යා සටහන:	මූල්‍ය සමස්තකයන් සහ තුඩු දුන් සාධක	96
11 වැනි සංඛ්‍යා සටහන:	තෝරාගත් පොලි අනුපාතික	97

මූලික ආර්ථික දර්ශක

	1998	1999	2000	2001(අ)	වාර්ෂික	ප්‍රථම භාගය (අ)	
					ඇස්තමේන්තු 2002 (අ)	2001 සහය	2002 සහය
ජනගහනය							
මැදි වසර ජනගහනය (පුද්ගලයින් දහස්) (අ)	17,935	18,208	18,467	18,732	18,994	18,732	
මැදිවසර ජනගහනයෙහි වර්ධන අනුපාතය (සියයට) (අ)	1.3	1.5	1.4	1.4	1.4	1.4	
ජනගහන ඝනත්වය (වර්ග කි.මී.ට පුද්ගලයින්) (අ)	286	290	295	299	303	299	
ශ්‍රම බලකාය (පුද්ගලයින් දහස්)	6,660	6,673	6,827	6,773	6,889	6,731(අ)	7,296(ඉ)
ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්ව අනුපාතය (සියයට)	51.7	50.7	50.3	48.8	50.0	49.2(අ)	51.7(ඉ)
සේවා විධායක අනුපාතය (ශ්‍රම බලකායේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස)	9.2	8.9	7.6	7.9	8.5	7.7(අ)	8.7(ඉ)
නිමැවුම							
සවත්තා වෙළඳපොළ මිල අනුව ද.දේ.නි. (රු.බිලියන)	1,018	1,106	1,258	1,399	1,565		
සවත්තා වෙළඳපොළ මිල අනුව ද.ජා.නි. (රු.බිලියන)	1,002	1,090	1,233	1,376	1,538		
වෙළඳපොළ මිල අනුව ඒකපුද්ගල ද.දේ.නි. (රු.)(අ)	56,780	60,741	68,102	74,667	82,393		
වෙළඳපොළ මිල අනුව ඒකපුද්ගල ද.ජා.නි. (රු.)(අ)	55,863	59,882	66,790	73,072	80,840		
වෙළඳපොළ මිල අනුව ඒකපුද්ගල ද.දේ.නි. (ව.ජ.බොලර්)(අ)	879	863	899	836	878		
වෙළඳපොළ මිල අනුව ඒකපුද්ගල ද.ජා.නි. (ව.ජ.බොලර්)(අ)	865	851	881	822	844		
මුර්ත නිමැවුම (වෙනස්වීමේ ප්‍රතිශතය)							
ද.ජා.නි.නිෂ්පාදිතය	4.6	3.8	5.8	-1.3	3.1	1.2	1.6
ද.දේ.නි.නිෂ්පාදිතය	4.7	4.3	6.0	-1.4	3.0	0.9	1.4
ද.දේ.නි.යෙහි ආංශික වර්ධනරණය (ට)							
කෘෂිකර්මය	2.5	4.5	1.8	-1.9	1.9	-2.8	3.2
කර්මාන්ත	5.9	4.8	7.5	-2.0	1.3	2.6	-2.5
සේවා	5.1	4.0	7.0	-0.5	4.2	1.4	2.7
සමස්ත ඉල්ලුම සහ ඉතිරිකිරීම් (ද.දේ.නි.ප්‍රතිශතයක් ලෙස)							
පරිභෝජනය	80.9	80.5	82.6	84.0	82.7		
පෞද්ගලික	71.1	71.5	72.1	73.9	71.7		
රජය	9.8	9.0	10.5	10.1	11.0		
ආයෝජනය	25.1	27.3	28.0	22.1	22.5		
රජය	3.3	3.2	3.3	3.0	2.7		
රාජ්‍ය සංස්ථා	3.0	3.5	3.2	2.8	1.8		
පෞද්ගලික	18.7	20.6	21.5	16.3	17.9		
නාණ්ඩ සහ සාධක නොවන සේවාවල ශුද්ධ ආනයන	-6.0	-7.8	-10.6	-6.7	-6.7		
නාණ්ඩ සහ සාධක නොවන සේවා අපනයන	36.2	35.5	39.0	37.0	35.9		
නාණ්ඩ සහ සාධක නොවන සේවා ආනයන	42.3	43.3	49.6	43.7	42.6		
දේශීය ඉතිරිකිරීම්	19.1	19.5	17.4	16.0	15.8		
ශුද්ධ සාධක ආදායම (උ)	4.3	4.0	4.1	4.2	4.2		
ජාතික ඉතිරිකිරීම්	23.4	23.5	21.5	20.2	20.1		
මිල සහ වැටුප් (වෙනස් වීමේ ප්‍රතිශතය)							
කෙළඹ දීර්ඝකාලීනව පරිභෝගික මිල දර්ශකය (1996 ඔක්-1997 සැප්=100)	7.3	3.6	3.6	10.3	7.2	8.7	9.0
කෙළඹ පරිභෝගික මිල දර්ශකය (1952 = 100)	9.4	4.7	6.2	14.2	9.6	12.2	11.4
මහ කෙළඹ පරිභෝගික මිල දර්ශකය (ජනවාරි-ජූනි 1989=100)	6.9	3.8	3.2	11.0	-	8.1	12.3
තොය අලෙවි මිල දර්ශකය (1974=100)	6.1	-0.3	1.7	11.7	-	6.6	12.9
ද.ජා.නි. අවධානකය	8.4	4.4	6.7	12.9	8.6	13.2	10.8
සියළු පරිපාලක සභාවල සේවකයන් සඳහා නාමික වැටුප් අනුපාතික දර්ශකය	12.3	2.5	2.3	4.9	-	2.9	6.4
මධ්‍යම රජයේ සේවකයින් සඳහා නාමික වැටුප් අනුපාතික දර්ශකය	10.5	-	8.3	20.8	-	23.8	23.0
රාජ්‍ය මූල්‍ය (ද.දේ.නි.ප්‍රතිශතයක් ලෙස)							
ආදායම	17.2	17.7	16.8	16.5	16.8	8.5	8.1
විදාදම හා ශුද්ධ ණය	26.3	25.2	26.7	27.4	25.7	12.9	12.6
වර්තන විදාදම	19.6	18.7	20.2	21.5	21.1	10.2	10.3
රාජ්‍ය ආයෝජන	6.7	6.5	6.4	5.9	4.6	2.6	2.2
ජංගම ගිණුමේ හිඟය(-)/අතිරික්තය (+)	-2.4	-1.0	-3.4	-4.9	-4.3	-1.7	-2.3
සමස්ත හිඟය	-9.2	-7.5	-9.9	-10.9	-8.9	-4.4	-4.5
අයවැය හිඟය මූල්‍යකරණය	9.2	7.5	9.9	10.9	8.9	4.4	4.5
විදේශීය	1.7	0.7	0.4	1.4	2.6	-	0.2
දේශීය	7.0	6.8	9.4	8.8	5.1	3.8	4.3
පෞද්ගලිකරණ ලැබීම්	0.4	...	...	0.6	1.3	0.6	0.1
රාජ්‍ය ණය	90.8	95.1	96.9	103.6	105.3	95.2	101.0
විදේශීය	45.3	45.9	43.1	45.3	48.1	42.4	44.5
දේශීය	45.5	49.1	53.8	58.3	57.3	52.7	56.5
විදේශ වෙළඳාම (වෙනස්වීමේ ප්‍රතිශතය)(උ)							
වෙළඳ අනුපාතය	14.2	-5.0	-6.1	-1.2	0.1	-5.5	6.2
අපනයන ඒකක වටිනාකම් දර්ශකය (1997=100)	11.6	-8.5	1.5	-5.1	-4.5	-4.0	-10.1
ආනයන ඒකක වටිනාකම් දර්ශකය (1997=100)	-2.2	-3.5	8.1	-4.0	-4.5	1.5	-15.4
අපනයන පරිමාව	0.1	5.0	18.3	-8.1	3.4	2.6	-8.0
ආනයන පරිමාව	12.4	0.2	12.9	-10.3	5.4	-7.1	5.8

	1998	1999	2000	2001(අ)	වාර්ෂික ඇස්තමේන්තු 2002 (අ)	ප්‍රථම භාගය (අ)	
						2001 සහය	2002 සහය
විදේශ මූල්‍ය (ව.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ)							
වෙළඳ ශේෂය	-1,092	-1,369	-1,798	-1,157	-1,345	-779	-863
අපනයන	4,798	4,610	5,522	4,817	4,726	2,432	2,012
ආනයන	5,889	5,979	7,320	5,974	6,070	3,211	2,875
සේවා සහ ආදායම් ගිණුම (ශුද්ධ)	-35	-107	-266	-74	-131	-28	-45
ජංගම පෞද්ගලික සංක්‍රාම (ශුද්ධ)	848	887	974	938	984	480	468
ජංගම නිල සංක්‍රාම (ශුද්ධ)	53	26	24	22	26	11	15
ජංගම ගිණුමේ ශේෂය	-225	-563	-1,066	-272	-467	-316	-425
සමස්ත ගිණුමේ ශේෂය	43	-259	-522	220	337	7	110
ජංගම ගිණුමේ ශේෂය (ද.දේ.නි. ප්‍රතිගතයක් ලෙස)	-1.4	-3.6	-6.4	-1.7	-2.9		
විදේශ වත්කම් (වම වර්ෂයේ ආනයන වටිනාකම අනුව මාස ගණන)	5.9	5.2	3.5	4.5	5.7	3.8	5.0
සමස්ත ණය සේවා අනුපාතය (භා.කා සේවා අපනයනයේ ප්‍රතිගතයක් ලෙස)	13.3	15.2	14.7	13.3			
සමස්ත විදේශ ණය සහ වගකීම් (ද.දේ.නි. ප්‍රතිගතයක් ලෙස)	61.6	63.5	61.0	61.8			
විශිෂ්ට අනුපාත							
වාර්ෂික සාමාන්‍ය							
ව.ජ.ඩොලරයකට රුපියල්	64.59	70.39	75.78	89.36	ජන-සැප්	87.58	94.98
වි.ගැ.නි.ඒකකයකට රුපියල්	87.66	96.25	99.90	113.75	122.48	111.69	120.03
වර්ෂය අවසානයේදී					සැප්. අවසානයට		
ව.ජ.ඩොලරයකට රුපියල්	67.78	72.12	80.06	93.16	96.28	90.69	96.10
වි.ගැ.නි. ඒකකයකට රුපියල්	95.44	98.87	104.31	116.97	127.34	112.97	146.88
මූල්‍ය සමස්ත (දෙ.සැ. සිට දෙ.සැ. ප්‍රතිගත වෙනස)							
පටු මුදල් (M ₁)	12.1	12.8	9.1	3.2	13.4	-0.2	15.6
පුළුල් මුදල් (M _{2b})	13.2	13.4	12.9	13.6	15.4	11.9	17.9
බැංකු ක්‍රමය සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	16.7	-3.4	-31.9	10.9	85.1	-17.1	30.4
ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	11.9	19.9	26.9	14.1	4.0	19.1	15.7
බැංකු ක්‍රමයෙන් දේශීය ණය							
රජයට (ශුද්ධ)	42.8	45.3	56.8	36.7	0.0	44.7	31.6
රාජ්‍ය සංස්ථාවලට	-31.3	30.1	193.2	6.7	-8.6	106.3	-15.7
පෞද්ගලික අංශයට	12.0	10.5	11.8	8.9	8.6	11.6	6.9
සංචිත මුදල්	10.9	8.2	4.7	7.0	14.5	1.9	14.7
M _{2b} සඳහා මුදල් සංගුණකය	4.07	4.26	4.60	4.88	4.9	4.8	4.9
M _{2b} හි සංසරණ ප්‍රවේගය	2.88	2.74	2.79	2.76	2.7	-	-
පොලී අනුපාත (වර්ෂ අවසානයේදී වර්ෂයකට සියයට)							
තෘණාකාර බිල්පත් අනුපාතික					සැප්. අවසානයට		
දින 91	12.01	11.79	17.77	12.92	10.88	19.56	12.98
දින 364	12.59	12.77	18.22	13.74	11.33	19.29	13.72
ප්‍රති මිලදී ගැනීමේ අනුපාතය (දිනකට)	11.25	9.25	17.00	12.00	10.50	18.50	11.50
ප්‍රතිවට්ටම් අනුපාතිකය/ප්‍රති විකුණුම් අනුපාතිකය(දිනක)	15.00	13.48	20.00	14.00	12.75	21.50	13.75
තැන්පතු අනුපාත							
ව්‍යාපාර බැංකුවල බර තබන ලද සාමාන්‍ය තැන්පතු	9.2	9.1	9.9	10.8	8.2	11.6	9.6
ව්‍යාපාර බැංකුවල මාස 12 ස්ථාවර තැන්පතු (උපරිම)	12.3	12.5	15.0	14.5	12.0	18.5	14.0
ජා.ඉ.බැ.ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	10.5	9.2	8.4	8.4	6.0	10.0	7.0
ජා.ඉ.බැ. මාස 12 ස්ථාවර තැන්පතු	11.5	11.5	15.0	13.0	10.0	16.0	11.0
ණය අනුපාතික							
ව්‍යාපාර බැංකු බර තැබූ සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය	14.9	15.9	21.5	14.3	12.6	22.0	13.9
මිලදී ගත් සහ වට්ටම් කරන ලද බිල්පත්	11.0 - 30.0	11.0 - 30.0	11.0 - 25.0	13.0 - 24.0	11.25-23.0	13.5 - 28.0	12.50-24.0
ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොල					සැප්. අවසානයට		
සමස්ත කොටස් මිල දර්ශකය (1985=100)	597.0	573.0	447.6	621.0	856.5	428.0	711.4
සංවේදී කොටස් මිල දර්ශකය (1985=100)(ඔ)	923.0	938	698.5	1,031.0	1,463.9	641.1	1,222.0
අලෙවි කළ කොටස් වටිනාකම (රු.දශලක්ෂ)	18,130	14,294	10,624	13,905	24,784	2,938	14,689
විජ්‍යානීය ශුද්ධ මිලදී ගැනීම් (රු.දශලක්ෂ)	-1,517	-902	-3,364	-1,025	2,710	-369.0	1,804
වෙළඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණය (රු. බිලියන)	117.0	113.0	88.8	124.0	174.3	85.2	144.0

(අ) තාවකාලික
(ආ) 2002 සැප්තැම්බර් අවසානය වන විට ලැබී ඇති තොරතුරු පදනම් කොටගෙන 2002 වාර්ෂික ඇස්තමේන්තු කර ඇත.
(ඇ) 2001 දී ජන හා නිවස සංගණනයේ තාවකාලික ඇස්තමේන්තු පදනම් කොටගෙන 1990 වසරේ සිට මැදී වසර ජනගහනය, ජනගහන වර්ධන වේගය, ජනගහන ඝනත්වය, ඒක පුද්ගල දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය සහ ඒක පුද්ගල දළ ජාතික නිෂ්පාදිතය සංශෝධනය කර ඇත.
(ඈ) 2001 පළවෙති කාර්තුව.
(ඉ) 2002 පළවෙති කාර්තුව.
(ඊ) ලෙක බැංකු ප්‍රකාශන, ලෙක සංවර්ධන දර්ශක වල දක්වා ඇති වර්ගීකරණයට අනුව ආගික වර්ගීකරණයන් සංකේදනය කර ඇත. මෙහි දක්වා ඇති ආකාරයට ජාත්‍යන්තර කාර්මික ප්‍රමිති වර්ගීකරණය (ISIC 1-5 අංශය) 3 වන සංශෝධනය පහත ආකාරයට වේ. මෙම සංශෝධිත වර්ගීකරණයට අනුව කෘෂිකර්මය (ISIC 1-5 අංශය), කර්මාන්ත (ISIC 10-45 අංශය) සහ සේවා (ISIC 50-59 අංශය) වේ. මෙයට අනුව කෘෂිකාර්මික අංශයට වන සහ බිවර අයත් වන අතර නිෂ්පාදිත අංශයට කර්මාන්ත, පහල් හා කැනීම, විදුලිය, ගැස්. පල සැපයුම සහ ඉදිකිරීම් උප අංශ අයත් වේ. අතිකුත් සියලු උප අංශ සේවා යටතේ වර්ගීකරණය කර ඇත.
(උ) සේවා නියුක්තයන්ගේ ප්‍රේෂණ ද ඇතුළත්ය.
(ඌ) 1998 සිට නව වෙළඳ අනුපාතික ශ්‍රේණියක් හඳුන්වා දී ඇත.
(එ) 1999 ජනවාරි සිට සංවේදී මිල දර්ශකය වෙනුවට මිලංක මිල දර්ශකය හඳුන්වා දෙන ලැබීය. (1998 දෙසැ=1000)